

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

egjelen minden szerdán és szombaton este.

Készítők: *viszta nem adunk.*
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

LAPVEZÉR:
MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
Dr. BUZA BARNA.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, féltre korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egy szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk

A bank.

„Caeterum carthaginem delendam esse censeo“ magyarul; a külön önálló magyar nemzeti jegybanknak meg kell lenni. Máskor ezzel végzém cikkeimet: ma ezzel kezdem, mert miről is írhatnánk ma egyébről mint a bankkérdésről?

Azt olvassuk, hogy a bécsi lapok válságot jósolnak, — nem magoknál, de nálunk, — ami kormányunknál. Hát jósolják, mert óhajtják, mert azt reménylik, hogy ha csakugyan kitörne nálunk a kormányválság, akkor oly zavar keletkezne, oly özönvíz, a melyben az önálló magyar nemzeti bank is elmerülne.

Valljuk meg az igazat. Ebben a mi lapjaink is hibásak: miért irogatják időnkint, hogy belügyi miniszterünk ellenzi a külön magyar jegybank létesítését? Irogatják pedig ok nélkül, mert tudtunkal ezt belügyi miniszterünk semmiéle nyilvános beszédében nem mondotta, se írásban a nyilvánosság előtt ki nem jelentette. Ha netalán bizalmas körben, magán beszélgetésben nyilvánította is némi aggodalmát a különválással járó valamely megválság miatt, — (mert egyebet nem is mondhatott) az senkit se jogosít fel arra, hogy őt az ország pénzügyi önállása ellenségének állíthassa.

Belügyminiszterünk semmi téren se lehet állami függetlenségünk ellensége. O — a kinek — ha nem is egyedül, de kiválólag és legfőképpen köszönhetjük, hogy a magát már majdnem megfészkelte alkotmánytipró kormányzástól megmenekedtünk és hogy ezelőtt szinte elnyomott pártunk többségre jutott. Róla tehát feltennünk, elhinnünk sem szabad, hogy állami függetlenségünknek ellene lehessen.

Aggodalmait pedig — ha ugyan vannak — arra indíthatják, hogy azokat miniszter társaival és barátaival közölje, azokat megmondásra, óvatosságra intse, s ezzel lelkiismeretét megnyugtassa, de arra semmi esetre nem indíthatják, hogy a kormányban

szakadást, kormányválságot idézzen elő, a mivel egy időre meghiúsíthatná ugyan a külön-bank létrehozatalát, de semmi esetre sem eszközölhetné a közös bank szabadalma megnyitását meg szavaztatását és kockáztatná, sőt nagy veszélybe döntené saját két nagy művét is: az alkotmány megmentését — mint fentebb említettük — és a meghozandó képviselőválasztói törvényt.

Ő nem tehet egyebet, mintsem hogy — ha látja, hogy aggodalmait másokat — a nagy többséget az önálló bank felállításához való teltetlen ragaszkodásától eltéríteni nem képesek inkább legyőzze önmagát, mert „Fortior est qui sequam quae fortissima vincit — Moenia“ és ne akadályozza az önálló bank iránti törekvés megvalósulását, mintsem, hogy szakadást idézne elő kormányban és pártokban, saját pártjában még inkább mintsem a miénkben és széttepje a koalíciót saját alkotását, amely az alkotmány megmentésére létesült.

Kiáltjuk hát oda a Bécsieknek, hogy hiába reménykednek, nálunk nem lesz kormányválság, de meg lesz a külön önálló magyar nemzeti jegybank!

Matolai Etele.

Értekezlet az adóreform javaslat tárgyában.

Vasárnap délután a városháza nagyterme kicsinynek bizonyult a megjelent közönség befogadására. A közönség színe-javát kereskedők és iparosok tették, kik Dr. Buza Barna orsz. képviselő meghívására megjelentek, hogy végre tiszta képet nyerjenek a küszöbön álló törvényjavaslatról.

Kár volt az összejövetelnek nem népgyűlési jellegű biztositani, hogy így egy erélyes elnök rendet teremthetett volna és elejét vehette volna a sok zavaró, — többször értelem nélküli közbeszólásnak. Mert legyen bár igazatok a kedélyek, a tárgyalás menetét megzavarni az ügyre inkább káros, mint hasznos.

Buza Barna az összejövetel okát az általános elégtelenséggel s a hozzá intézett — 200 polgár aláírásával ellátott — nyílt levéllel magyarázta meg s a bizonyítások előtt

általánosságban kijelentette, hogy az új törvényjavaslat a kiskereskedőkre és kisiparosokra inkább előnyös, mint hátrányos.

Azt ellenben el nem vitatja, hogy a nagybirtokosokra s a bankokra az új törvény magasabb terheket ró, de éppen e körülmény biztosítja a szociális jellegét s megszüntet oly anomáliákat, miszerint egy 10 milliót jövedelmező bank mindössze 30.000 koro na egyenes adót fizessen.

A kisiparosok s kiskereskedők adójának kulcsa 10 százalékról 5-re leszállítatik, mely azonban változást nem idéz elő, mert valamin eddig sem 10 százalék, hanem a jövedelem 3 százaléka volt kereseti adóul megállapítva, azonképen most sem lesz máskép. Adóemelés a javaslat nem céloz, mert hiszen az állam adóalapja nem emeltetik és így a régi keretben nem lehet a kormány célja az, hogy a kisiparosok és kiskereskedők existenciáját megnéhezítsék. Még a lelkiismeretlenebb kormány sem tenne ilyet.

Nem változik az adókövető bizottság s ennek munkaköre. E bizottságban az állam s megye kinevezettjei szerepelnek, de az ipar s kereskedelmi kamara is kiküld 2 egyént, kik hivatalból védik a kereskedők s iparosok érdekeit.

A jövedelem ki nem puhatolása esetén a házbér vétetik alapul, ennek maximális tételét 150 százalékot véve is, a kereskedőkre a mult hoz képest 25 százalékkal előnyösebb, de semmiesetre sem hátrányosabb.

A földadó kontingentálva lesz, mely a kereskedők érdekeit szintén nem séíti.

Fontos a jövedelmi pótdadónak megállapítása, mely csak magasabb jövedelemnél emelkedik.

Hogy mindezek dacára az elégtelenség oly nagy, annak oka a bankokban van, melyek vezéremberei e két osztályban az elégtelenség magvát elhintették, bár csupán az ő érdekük van sértve.

Befejezésében hivatkozik arra, hogy minden dologban városa polgárságának érdekeit képviseli és több dologban felemelte szavát a pénzügyi bizottságban, de vigyázni fog a javaslat tárgyalásánál is és a polgárságra hátrányos törvényre szavazatát le nem adja.

Az elégtelentkedők első szónoka Grünbaum Simon a keresk. társulat e.nöke volt, ki bár bizik képviselőnkben, de aggodalmait az új törvényjavaslattal szemben el nem hallgathatja. Hivatkozik Ausztriára, hol a jövedelemnek 3 százaléka képezi az egyenes adót s így mi sem maradhatunk el. S ha az törvény a moralitás elmére épül fel, így az 5 százalék helyett csak 3 százalék

legyen az adóztatás kulcsa nálunk is. Ilyen értelemben szólalt fel Hericz Sándor is, ki után Dr. Grosz Dezső tartott nagyszabású beszédet, érveit kritikai munkákból merive. És bár kijelentette, hogy ily fontos nemzetgazdasági kérdésnél politikai szempontokat előtérbe nem helyez, folytonosan a kormányval foglalkozott s véleménye szerint a kormánynak az adó emelése a határozott célja. A javaslatba felvett létező adómentessége szerinte semmit sem jelent, mert a napszámok, munkások ma sem fizetnek adót. Kifogásolja, hogy a jövedelem eskü alatt lesz bevalva s a jövedelem be nem vallása büntényt képez.

A felszólalóknak újból felelt Dr. Buza Barna s több dologban ismételtelen megnyugtató választ adott. Nyíltan kizárta, hogy a jövedelem ki nem puhatolása esetén a házbér véve alapul az adózókra nem hátrányos, de előnyös lesz. Megnyugtatóul szolgált ama kijelentése is, hogy minden ember saját belátása szerint valthatja be jövedelmét, mert az ebből beálló büntény s ebből származó büntetés a bizottságban törőve lett. Ugyanott lett a kereseti adó maximuma 26000000 koronában megállapítva, amennyi ma a kereseti adó, tehát az emelés ki van zárva. A jövedelmi adó pedig a mai 3 százalékos kulcsot is csak 16000 korona jövedelemnél éri el, kevesebb jövedelmeknél pedig jóval kevesebb lesz a mainál.

Beszédét lelkes szavakkal fejezte be s kijelentette, hogy majd csak a törvény életbeléptetése fogja igazolni állításait, a midőn minden kereskedő és iparos belátja, hogy az aggodalomra ok nem volt s rosszabb helyzetet az új adótörvény nem teremtet.

Végül Fischer Heiman azt indítványozta, hogy Sándor Pálnak üdvözlő táviratot menesztessenek, azonban indítványát egyhangulag elvetették, tehát még azok a lázongók is, kik a gyűlést komolyan nem véve, annak komoly jellegét kiforgatni és az előadó képviselő beszédét minduntalan megzavarni igyekeztek. Ezzel az értekezlet véget ért.

Köd.

SZINHAZ.

A szintársulatról.

— Munkácsi vélemények. —

Rohamosan közeledek az az idő, amikor színészeink Munkácsról visszatérve, a téli szezon második felét fogják nálunk megkezdeni. Ez a körülmény késztet minket arra, hogy leközöljük a munkácsi lapok-

AMERIKAI TÖLTHETŐ TOLLSZÁR

KAPHATÓ

LANDESMANN MIKSA

KÖNYV-, PAPIR- ÉS IRÓSZEREK
KERESKEDÉSÉBEN.

ÁRA 1 KORONA.

Lapunk 4 oldal.

nak a társulat „sikereiről” írott véleményeit, ezzel is alkalmat adva a közönségnek arra, hogy tiszta képet nyerjen a *Polgár* társulatának „művészi” képességeiről.

Ezuttal csupán a „Munkács” c. lap kritikájának egy részét közöljük a következőkben:

„A színház látogatása örvendően fellendült, ugyszólván minden este telt ház van, s most már helyén való volna, ha e nagy érdeklődés viszonzásul szerepeidásban, rendezésben, diszleptudásban s egy-két szerepkör alkalmasabb betöltésében látnók azt az iparkodást, mely a jogos kívánságok kielégítésére törekszik. Gondoskodjék az igazgató a tendőről, ez nemcsak kötelessége, hanem fontos érdeke is, mert közönségünk színházlátogatás tekintetében a legjobbak közé tartozik. Ezt a közönséget szolgálni és kielégíteni minden szinzigazgatónak méltó ambíciója lehet.”

Szóval Polgár ur „aratja a dicsőséget” Munkácsra és a sajtó nem kevés méltó elismerésben részesíteni ebbeli munkásságát. A „Munkács”, mely pedig általában ösmert a társulatot iránti jóindulatáról, így ír a társulatról. De sokkal részletesebben foglalkozik a társulattal a „Munkácsi Hírlap”, amelynek kritikáját jövő számunkban lesz alkalomunk egész terjedelmében leközlölni.

H I R E K.

Riport a jégről.

Az utca csendjét a korcsolya acél összeverődése teszi hangossá. Egy csapat lány, meg asszony nevetve siet el mellettük a jégre. Erős, szuggesztív illat marad vissza utánuk. Nem a gyengém nem vonzott, ki a jégre. Csak maga a jég izgattott. Ezt meg kell néznie. És meg kell vallanom, hogy a kép igazán gyönyörű. A sivar hőmezősen egy megfagyott, de így is tiszteletes oázis bukkant fel. Telve színekkel, érdeket keltő vonásokkal, pajkos jókedvvel és egymásra akadt fenőfakkal meg pálmákkal. A háttérben fehér hófantáziák. Fölöttünk ragyogó égbolt és előttem ideges, gyors silhouettek, amelyeket mintha óriás kéz kavargatna a kék tükrű, fenőfakkal körülszegélyezett katalánban. Behuzódok a melegebb szobába s onnan nézem a képet. Kint egy kivácsi mizantrop, aki senkit sem érdekel. De mégis. Szép szöke asszony szólít meg. Hív korcsolyázni.

— A legnagyobb gyönyörök közül való a korcsolyázás Tudja, olyan, mint a pezsgóivás. Hídegen fut le és melegség támad utána. Vagy mint a csók. Kezelné nehéz. Abbahagyni lehetetlen.

— A pezsgóhasznalat jobb. Abba is kitörheti az ember a lábát. A szép asszony az ajkát bigygyasztotta s úgy válaszolt:

— Sokkal többen török el a lábukat, akik nem korcsolyáznak.

— Igaza van. Téglá is eshetik az ember fejére. Köben elbotlani nehéz. A rohanó kocsinak nekizakadni ostobaság. Különböben nem a lábtorés a nagyobb baj. A meghülés!

— Ugyan, ugyan! Ki hül meg télen? A meghülés ellen óvakodni lehet, mint az elhízás ellen. Jól kell iltöködni. Nem szabad sokat állni. Keveset kell beszélni. Sokat korcsolyázni.

S azzal elsieltett. En meg bámultam tovább a jeget. Valóban majdnem olyan, mint a pezsgó. Változnak, nőnek, fogynak, szétrebbennek, röpöködnek az alakok, mint a pezsgó gyöngyszemei. Test testhez simulva szakadnak a párok. Kezők forrón ku'csolódik össze. Kipirult arcoik. Villogó szemek. Lihegő ajkak. Beszélgetés jóformán semmi. Csak itt-ott egy-egy elejtett szó. Lemegyek a jégre hangtani az egyes félbemartd mondatokat, a melyeknek nincs folytatásuk. A kérdéseket, amikre nincs válasz. Mire a szó hozzám ér, a beszélő már messzi röpül. Mire újabb mondatot hallok, egészen mások beszélnek már. Egészen más témákról.

— Szöreg... Ezek bizonyosan a tegnapi kabarról beszélnek.

— Hallotta, hogy valik... — Majd elválik.

Ezek meg valami asszonyról.

— Hármas?

— Nyolcas... — Nem lép föl... — Csuka bácsi...

Ebbe már csakugyan belegabalyodik az ember. Hiába, a jégen nem érdemes beszélgetéseket hallgatni. Ott csak nézni érdemes, vagy — korcsolyázni. Mert vannak olyan emberek is, akik korcsolyázni járnak a jégre. Különösen sok a lány. Ma a korcsolyázás nálunk par excellence asszonyi mulatság, holott vejeje szerint mindenkinek inkább való, mint a gyengébbeknek. Ezzel az átgondolt megfigyeléssel haza is mentem azután.

Na.

— **Kinevezések a vármegyénél.** A főispán *Valach* Móríciz igazolványos altisztet a mezőborezli és *Retkegyi* Andor vármegyeli napidijast a szinai főszolgabírói hivatalhoz járási irnokká kinevezte.

— **A szabad lyceumban holnap,** csütörtökön este 8 órakor Dr. *Cudovszky* Mór kórházi főorvos tartja meg második orvosi előadását. Az előadást *veitett kepekkel* illusztrálja.

— **Növegyleti zsur.** A növegylet elnöksége ez uton tudatja az érdeklődőkkel, hogy a legközelebbi teauszonnát f. ho 31-én d. u. 5 órakor tartja a Magyar király nagytermében.

— **Adományok az ajkai bányász-rencsellének özvegyek s arvai részére.** Örös község lakosai *Pal Bertalan* lelkész utján 20 K. 44 fill, *Saujhelyi* Népbank 25 K. *Saujhelyi* postahivatal személyzete 9 K. 18 fill, *Ehlerth* Gyula 5 kor, *Igaz* József ref. lelkész persely gyűjtése 3 korona, *Dr. Kellner* Soma, *Walther* László, *Reichard* Dénes, *Zvolinszky* Lajos, *Dr. Nyomárkay* Ödön 2—2 kor.

Összesen 81 K. 62 fill, hozzá a mult számban kimutatott 50 koronát befolyt a mai napig 131 K. 62 fillér. (Folytatjuk).

— **Adományok a délolaszországi károsultak részére.** Nagymihályi takarékpénztár keresk. és iparbank 100 kor. *Saujhelyi* dohánnyár tisztviselő s segédszemélyzete valamint munkásai és munkásnői 82 K. 12 fill, *Id. gróf Wolkenstein* Oswald 60 K. *Saujhelyi* polgári leányiskola tanítótestülete és növendékei 27 20 fill, *Varannói* takarékp. r. t. 25 K. *Folyanmór*néhi hivatal tisztikara 26 K. *Báró Vécsey* Béla, Örös község lakosai *Pal Bertalan* ref. lelkész utján, *Laborfalva* község lakosai *Forint* János bíró utján, 20—20 kor. *Mannheim* Henrik szinmai tanító és növendékei 19 K. 64 fill, *Tüskés* község lakosai *Bihary Elek* lelkész utján 14 K. *Topolyáni* és *petróczy* gk. hívek *Mihalovics* Jenő lelkész utján 12 K. 68 fill, *Kulin* Ödöné 10 K. *Saujhelyi* postahivatal személyzete 9 K. *Agidócz* község lakosai *Peizerle* Simon utján 8 K. 90 fill, *Sztrayovszky* József lelkész utján *Peticse* község 8 K. 16 fill, *Ehlerth* Gyula, *Külím* Ödön, *Jelenek* Ádám, *Jelenek* Adámmé, *Gálszécs* nagyközség *Szánky* Nándor 5—5 korona. Összesen 492 kor. 68 fill, hozzá a mult számban kimutatott 1068 K. 08 fillert a mai napig befolyt 1560 K. 76 fill. — (Folytatjuk).

— **Az „Első Sátorajauhelyi Izs. Beteggyógyító Egylet” XXXII. évi rendes közgyűlése** folyó hó 30-án (szombaton este) 6 és fél órakor tartja az izr. iskola földszinti termében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyit. 2. Titkári jelentés. 3. A pénztárnoknak a felmentvény megadása. 4. Tisztújítás. 5. 6 számvizsgáló bizottsági tag választása. 6. Esetleges indítványok.

— **Népmentesi akció a felvidéken.** A földmivélségi kormány 17 000 korona államegelyt utalványozott oly célból, hogy a nevezett miniszterium egy szakközlegének felügyelete alatt *Zemplén*, *Üng*, *Bereg* és *Máramaros* vármegyék területén a kiszagadk tulajdonát képező közlegelőkrol az azokat sok helyütt csaknem haszonvehetelenné tevő bozót kiirtassék. Az igen helyes és eredményeiben nagy horderével bíró kormányintézkedés több ezer holdnyi legelőt tesz használhatóvá s ad át felvidéki népünk birtokába.

— **Kifosztottak 26 óras üzletet** Folyó hó 25-éről 26-ára menő éjjel amolyan nagy városba illő bolt betörés és kifosztás történt *Sátorajauhelyben*. *Grinspan* Aron órásnak a *Rákóczi*-utcai 2 számú házban lévő boltjának kirakatát törték be s a kirakatban lévő órákat, arany-és ezüstneműket, melyeket máskor az óras az üzletből való távozása után a boltban levő *Wertheim* szekrénybe szokott elhelyezni, — ellopták. Az ösmeretlen tettes a következő értéktárgyakat vitte el az üzletből: 30 drb. különféle opál, kék, zöld és piros köves női arany gyűrű, 14 karátos, 300 korona értékben, 40—50 pár különféle lóvetlen, piros, kék és opál köves és néhány fekete emaillozott fülbevaló 500 korona értékben, 3 drb. amulett (kettő *Szűz* Mária, egy *Mózes* képpével); 14 karátos, 2 drb. kettős fedelő nikel óra értéke 14 korona, 8 drb. egy fedelő nikel óra (Reskpp) értéke 40 korona, 2 drb. négyszögletes ébresztő óra 14 korona értékben, 2 drb. gömbölyű ébresztő óra 6 korona értékben, 10 drb. amerikai duoblé férfi órálné 50 korona értékben. A rendőrség a tettes kéz-

rekerítése céljából kibocsátotta a körözölveleket.

— **Uj törvényjavaslat.** Darányi Ignác földmivélségi miniszter törvényjavaslatot dolgozott ki s tervezet legközelebb a képviselőház elé a gyümölcsfatermelés fejlesztéséről és védelméről. A javaslat Hegyaljánt, mint nagyobb gyümölcsöstermelő vidéket közelről érinti s azért annak tárgyalását figyelemmel kísérenünk közérdeket képez reánk nézve. A tervezet szerint a mai — mit sem érő községi faiskolák helyét ezentul állami faiskolák foglalnák el, melyekben népünk kitanulást nyerend a gyümölcsfa termesztés és kezelés tekintetben. Egy igen hasznos intézkedés ez újból a földmivélségi kormányknak, mely kellő keresztülvétel mellett egész vidékek gazdasági életét lendítheti fel.

— **A szecskavágó áldozata** *Szacsó* József bodrogkereszturi lakos vasárnap este egy szecskavágógépen szecskát vágott, miközben keze a saját vigyázatlansága következtében a vágógép kései közé került, melyek rajta súlyos sérülést ejtettek. A szerencsétlenül járt embert a helybeli „Erzsébet” kórházba hozták.

— **Vesztett kutya.** Folyó hó 22-én özy. *Ma to la y* *Bélané* *Kazinczy*-utcai háza udvarában egy veszett-gyanus kutya tévedt, amely minden kergetés és más eszközök felhasználása dacára nem tágtított, hanem mindaddig a legnagyobb félelemben tartott a háziakat, a mig az előhívott gyepmester el nem szállította. A kutya állatorvosi megfigyelés alatt van.

— **Balesetek.** *Török* *Gusztáv* helybeli petroleumgyári munkás a mult napokban fafűrészelés közben szerencsétlenül járt. A fűrészelt kifeszítő dróthuzal szemébe vágódott és azt súlyosan megsérlemezte. — *Furman* *Bernát* bádgossegédnek egy fazékjavítás közben egy darab éles zománc pattant a szemébe. Sérülése komoly természetű. — *Beer* *Henrik* helybeli máv. segédfekező folyó hó 25-én a kocak szétkapcsolása alkalmával fején sérült meg. Lakásán ápolják.

— **Eb zárlat.** Miután egy veszett-segítő gyanusnak bizonyult eb marast követelt el, a rendőrkapitány a város összes kutyáira 40 napi zárlatot rendelt el.

— **Eicsipett zemplémmegyeli kívándorlasközvetítő.** *Gelb* *Ignác* honomai származású embert a napokban a *Galicia* felé vezető uton a bárflai határrendőrség legénysége letartóztatta. *Gyauos* volt u. i., hogy a szármával tulajdonos is megrakott kocsi a határ felé nagyon is siet. Megállították s kitűnt, hogy a származású katonaköteles 16 legény volt elrejtve, kiket *Gelb* *Musznára* (*Galicia*) kiesimpézni és onnét *Amerika*ba szállítani akart. *Gelb* a határrendőrséget megvesztegetni is próbálta, de nem sikerült, mert letartóztatták és az eperjesi kir. törvénykező fogházába szállították. Itt már *Gelb* szerencsésebb volt, mert jóllehet *F u h u m a n* *Imre* kir. ügyész a vizsgálati fogság elrendelését indítványozta, a tsvz. vizsgálóbíró szabadonbocsátó végzést hozott. A kir. ügyész ez ellen felfolyamodást jelentett be, de a vádatnácis a végzet helybenhagyta. Igy *Gelb*, ki várakozása ellenére szabadságát hamarosan visszanyerte, a határrendőrség által megzavart kívándorlasközvetítését — bizonyára most már a határrendőrség által is kevésbé zavartatva — nyugodtabban folytathatja és be is fejezheti, mig ez ügy — tán 4—5 hónap mulva —

„Juori” levélpapír, 50 levélpapír és 50 boríték

1 KORONA

Landesmann Miksa és Társa könyv- és papirkereskedésében.

főtárgyalásra kerül. Az eperjesi törvényszék határozata a közvéleményben meglepetést keltett, mert a határozat a törvény betűjének tényleg megfelel, de szellemének aligha, mely ily ügyekben — pláne ha három büncselekmény (kivándorlás-közvetítés, megvesztegetés, véderő elleni vétség) halmozata fordul elő — erélyes, gyors és a büncselekmények folytatását kizáró intézkedéseket kíván meg.

— **Siketnéma növendékek felvétele.** A siketnéma ungvári intézetének 1. sz. osztályába f. é. szeptember hó 1-ére 15. hét—tíz éves siketnéma gyermekeket vétetik fel. A 10 évesnél idősebb gyermekek csak kivételosen vehetők fel. Elsősorban részeseznek az ung., bereg., máramaros., ugocsa- és zemplénmegyei illetőségek. Tartásdíj havi 30 K. A kérvényhez melléklendő: a) születési anyakönyvi kivonat, b) himnizálási bizonyítvány, c) orvosi egészség bizonyítvány, d) családi kimutatás. Az így felszerelt kérvények a siketnéma ungvári intézetének igazgatótanácsához címzetten a fentnevezett intézet igazgatóságához minél előbb küldendők be. A kérvény, valamint annak mellékletei bélyegmentesek. Azon törvényszabta 7—10 éves korban levő siketnéma gyermekek felvétele, kikért az eltartási díjat a szülők megfizetik: majdnem bizonyos. Szegénység esetén a kérvényhez a községi előjárásúgtól látamozott nyilatkozat csatolandó, a melyben a szülő a gyermeke eltartására fizetni szándékozik összeget megjelöli. Teljes vagyontalanság esetén szegénységi bizonyítvány csatolandó a kérvényhez. Ez az intézet igazgatótanácsa gondoskodik a szegénysorsú növendékek eltartásáról.

— **A rendőrség 1908. évben.** A sátoraljaujhelyi rendőrkapitányság múlt évi tevékenységéről múlt évi tevékenységéről most állították össze az 1908. évi jelentést, melyből rövid kivonatan a következő adatokat közöljük: A múlt évben összesen 11360 darab érkezett a rendőrkapitánysághoz, melyből a rendőrkapitányi iktatóba iktattak 8295, a kihágásba 2025, a bűnügyibe 1130 és az utlevél iktatóba 131 darabot. Marhalevelet kiadtak 3752 drbot, ártáltak 12875 drbot és irányítottak 1038 darabot. Ebből befolyt a városi pénztárba 1631 korona 16 fillér. Közös hadseregbeli katona jelentkezett 576, honvéd 249. Kihágási pénzbüntetést befolyt 3364 kor. 12 fillér. Külföldiek nyilvántartása szerint jelentkezett 270, ebből lakhatási bizonylatot kapott 34, átutazó volt 236 egysz. Toloncz volt 522. Mint a közbiztonságra nézve veszélyes, idegen illetőségű egysz. kényesrutlevéllel kitasítottatott 352. A szállodákban megszálltak: a „Magyar Király”-ban 2445, a „Vadászkürt”-ben 1103, az „Erzsébet” szállodában 1202, „Osbadavárban” 286 és a Schweiger féle szállóban 118 vendég. Külföldi utlevél kiadott 88, Amerikába kivándorolt 64 és visszatért 26 egysz. Tüzeset volt 23. Egyesület van 27. A cselédnyilvántartás szerint jelentkezett 453 cseléd. Házalási engedélyt adtak 43 esetben. Könyvradomány- és kolikulási engedélyt 147 esetben. Országos vásár volt 6, heti vásár 92. Felhajtottak ezeken 3322 lovat, 10780 szarvasmarhát, 1516 sertést, 326 juhot. Cselédkönyv kiadott 202, gazdasági 61, munkásigazolvány 65. Igazolási jegy kiadott 31 egysz. Ee van 681 bejelentve. Tiszviselői ügyeleti szolgálatot színházban, táncmulatságokban lovadóban és éjjelenként teljesítették 225 esetben. Razzia volt 20 esetben.

— **Nyilvános számadás.** A királyi helmezi kath. olvasóköri által 1909. évi január 17-én tartott táncmulatság jövedelméről: Bevétel 528 kor. Kiadás 255 kor. 63 fill. Tiszta jövedelem 272 kor. 67 fillér. Felülfizettek és jegyeiket megváltottak: Br. Sennyey Miklós 50 kor., ifj. Miklós Béla 18 kor, 80 fill., Kriszten

Viktor 4 kor, 40 fill., Udvarhelyi Béla 2 kor, 40 fill., Turcsányi István 3 kor., dr. Farkas Róbert 2 kor, 80 fill., Gombos B. 2 kor, 80 fill., Bodor Dénes 2 kor, 40 fill., Kemechey József és Pauliczky Gusztáv 2—2 kor., Ilcozky Pál 1 kor, 80 fill. Gábel Kálmán 1 kor, 60 fill., id. Ludaics István, Kabai József, Szűcs Gusztáv, Pintér Ferenc, Pintér József, Czinczel István, Czinczel Alajos, Hadrányi András, Göll Lajos, Berkovics Jenő, Bárzay Gusztáv, Tutkovics János, Lukács Andor, Csabák János 80—80 fill., Varga János 60 fill. Fogadják a nemes adakozók köszönetünket. Királyhalmec 1909. jan. 20. Virág József elnök, Orosz János pénztárnok.

A legjobb hörfényesítő

Egyedüli gyártója:
Székely és Társa Kassa

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsió után is és ez a megkönnyebbülés napról napra növekedik.

Ezen és ezen tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Ép így szembeötöl a javulás az általános egészséget illetően.

Étvágy és álom
visszatér s az emésztés javul. Próbálja meg s meg fog erőt győződni.

SCOTT-féle Emulsiót
Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.
Kapható minden gyógytárban.

SPORT.

A sportegylet alakulásához.

Már megemlékeztünk lapunk a sábjain arról a mozgalomról, mely városunk fiatalosága körében indult meg és amelynek célja, hogy sátoraljaujhelyben egy atletikai és tornaclubot alakítsanak. Már első alkalommal is — bár röviden — kifejtettük, hogy mily hasznos intézmény egy ilyen club alakítása, s hogy mily fontos szerepet játszana az társadalmi életünkben is azáltal, hogy ifjúságunknak lehetővé tenné a nekéz napi munka után, hogy testileg és szellemileg felrússuljon. Mert a testedzős nemcsak szóalkozási, hanem egészségi szempontból is fontos. Neves orvos tudósok bizonyítják, hogy a fárasztó napi munka után — különösen a szellemi munkásoknál — a testedzés jótékonyhatással van az emberre, a mennyiben a fáradt, elernyedt idegeket felrússítja és ezáltal alkalmassá teszi a további friss szellemi munkára.

De társadalmi szempontból sem jelentéktelen egy ily klub alakítása. Városunk társadalmi jelenleg annyira széttagolt, hogy semmiféle

társadalmi mozgalmat eredménnyel csinálni nem lehet. Ha ez a klub létesül, ennek keretében lehullanak majd a társadalmi válaszfalak, itt hogy lesz a lateiner, az iparos és a kereskedő, mert itt nem a szellemi hanem a testi erők fognak egymással jótékony versenyre kelni egyrészt, hogy ömaguknak használjanak vele, másrészt, hogy hírdősöset hozunk ennek a mindenben hátramaradt szegény városnak.

Hazánk minden valamire való városában vannak ilyen sportegyletek, csak nálunk Ujhelyben kell még ennek is hiányát érezni. Igazán pirul az ember arca, ha elgondolja, hogy Sárospataknak Tokajnak van virágó sporegyesülete, a melyet szívesen és lelkesedéssel karol fel a társadalom minden rétege, mi pedig nélkülözük azt e hasznos intézményt és összetett kezekkel nézzük, hogy városunk fiatalosága kávéházban, éjjeli mulatóhelyeken éli be életének nagy részét és a semmittevés és dorbéolás még a természetadta erejüket is kiszajtolja.

Térjünk egyszer már észre. Gondolkozunk már egyszer ugy, a hogy egy modern, fejlődni akaró város polgárságának gondolkozni kell. Városunk fiatalosága már-már belepusztul a semmittevésbe, — segítsük hát őket, hogy modern életnek megfelelő egészséges és hasznos életet élhessenek. Karoljuk fel ezt a most felvetett ideát és igyekezzünk minél előbb valóra váltani azt a szép, nemes eszmét, amelyet városunk fiataloságának egy-néhány lelkes tagja oly buzgalommal és szeretettel igyekezik a megvalósítás stádiumába juttatni.

De elsősorban a fiataloság kötelessége, hogy elősegítse a sportegylet megalkatását. Ezt pedig ugy segíthetik legkönnyebben elő, ha tömegesen fognak tagokul beiratkozni az egyletbe. Mi hisszük, hogy így lesz, hisszük, hogy legközelebb már az alakuló gyűléséről, sőt rövidesen az első sikeréről is beszámolhatunk a sportegyletnek és ebben a reményben üdvözöljük az eszme felvetőit és pártfogóit és kívánunk igazán nemes munkájukhoz kitartást és szép sikert.

FARSANG.

— **A sátoraljaujhelyi függetlenségi kör** február 6-iki mulatsága tartja most izgalomban a város közönségét. A rendező, melynek élén Kin c s e s s y Péter a kör fáradhatatlan tevékenységű elnöke áll a mulatságot egy kabaré előadás rendezésével kívánja még az eddigieknél sikerültebbé tenni. S ez sikerülni is fog nekik, mert a kabaré műsor-zámai, azonkívül, hogy mind elsőrendű kabarészámok, még elsőrangú szereplők kezébe is vannak letéve. Igyekezék hát mindenki jegyét mielőbb megváltani a Gojács növények dohánytörszdejében A helyárok a következők: földszinti és első emeleti páholy 12 korona, erkélypáholy 15 kor., II. em. páholy 4 kor., földszinti ülőhelyek: 1—6 sor 3 kor., a többi sorok 2 kor., karzati ülőhely 1 kor., állóhely 40 fillér.

— **A kereskedő ifjak táncmulatsága.** A sátoraljaujhelyi kereskedő ifjak e hó 23-án este tartották cabaréval egybekötött táncestélyüket a városi színházban. A farsangi mulatságok egyik legsikerültebbjei közé sorolható ez a minden tekintetben fényes táncmulatság. A maga nemében első ilyenfajta mulatság volt ez itt Ujhelyben s a derék rendezőség élén Engel Fülöp titkárral igazán nagy munkát végzett a táncmulatság s cabaré előkészítése s az egész mulatság rendezése körül. — Fáradozásukat honorálta is a színházat teljesen megtöltő sok szép asszony s még több leány a kik a legjobb hangulatban reggeli 5 óráig ropták a táncot Oláh Rudi muzsikája mellett. — A rendezőség igen izléses élő ibolyával díszített táncrenddel kedveskedett a hölgy közönségnek. A kabarón Faragó Ödön a kassai nemzeti színház tagja conferált ügyesen. Helybeli műkedvelőink közül Bettelheim Paula, Perlstein Lujzka, Rózsássy Olga, Friedrich Olga, Werner Sárka cimbalom művésznő, Rude Józsefné, Haas Imre, Frisch Heiman, Somogyi Bertalan, Dr. Kasztriner Árpád, Székely Lajos és Molnár Gyula szerepeltek, mindmennyian megérdemelt lelkes tapsokat kaptak, a művészetükben gyönyörködő publikumtól. — Szőregyh Gyula, a munkácsi színtársulat tagja ösmert művészetével aktuális cüpléket adott elő. — A jól sikerült cabaret után reggeliző tartó tánc következett a négyest közel 80 pár táncolta.

— **Hajdú-bál.** A zemplénmegyei hajdúk 1909. évi február hó 14-én a „Színházi étteremben” hajdú bált rendeznek. A mulatság kezdete 8 órakor.

NYILT-TÉR.

Közönszennyilvánítás.

A kereskedő ifjak táncmulatságának vigalmi bizottsága ezuton mond hálás köszönetet mindazon uraknak kik tiszteletet és rendezőséget voltak szívesek vállalni s ez által az est sikerét már jó előre biztosították.

Valamint hálás köszönettel tartozik a szereplők szép gárdájának akik fellépésükkel ritka élvezetet nyújtottak a jelenvotó válogatott közönségnek s a mulatság fényét határozottan emelték.

A nyilvános elszámolást e napokban fogja a bizottság megejteni s ugyanakkor fogja a jótékony egyeletnek szánt összegeket is illetékes helyükre juttatni.

A vigalmi bizottság nevében!

Engel Fülöp.

ROSZT MARGIT

EKER ÁRMIN

JEGYESEK

SÁTORALJAUJHELY, 1909. JAN. HÓ

A szerkesztésért felelős:

A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA.

Első rendű

hasáb bükkfa

a varannói vasuti állomáson
100 métermázsza 110 kor.
Sátoraljaujhelybe szállítása **36 K.**
Megrendeléseket elfogad a kiadóhivatal.

3722—1908. vh. szám.

Árveresi hirdmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a sátoraljai helyi kir. járásbíróságnak 1908. évi Sp. II. 292—3. sz. végzése következtében bivatából képviselt Dr. Gombos Gáspár javára 459 kor. 09 fill. és jár. erejéig 1908. évi júl. hó 2-án foganatott kiégítési végrehajtás útján feloglalt és 1400 kor. becsült értékű ingóságok, u. m. deszkák és 10 drb. sifon stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a sátoraljai helyi kir. járásbíróság 1908. évi V. 1417/4. számú végzése folytán 459kor 09 fill. tőkekövetelés ennek esedékes kamatai és eddig összesen bíróság már megállapított költségek erejéig Sátoraljai helyben alperes lakásán Szemere-u. 2. leendő megtartására 1909. évi január hó 30-ik napjának délelőtti 8 és fél órája határidőül kiütköztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében középszámfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is új fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatnak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §-a értelmében azok javára is elrendeltetik.

Kelt Sátoraljai helyben, 1908. évi jan. 12. napján.

Rosner Imre,
kir. jbir. végrehajtó.

9786—1908. sz.

Árverési hirdményi kivonat.

E sátoraljai helyi kir. törvényszék mint telek nyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kratesik András vhatatónak Bodák János végrehajtást szenvedő elleni 800 korona tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a sátoraljai helyi kir. törvényszék területén lévő Szürnyeg községben fekvő, a szürnyegi 158. számú tjkében 213, 265, 459, 548, 567, 800, 837, 974, 978, 1045, 1049, 1184, 1209, 1231, 1267, 1331, 1378, 1448, 1517, 1520, 1530, 1571, 1891, 1902. hrszám a. fogalt a széles kőtelek, Kutpatak, Arpáskert, Bingó, Szilvasalja, Nagyölg, Hegymeg, Szőlőhegy, Csotyva, Tari rét, Nagyerdő dűlőkbeni szántókból és rétekből a B. 4—9, 13, 15. alatti Bodák János juttalékára 1908. évi január hó 2-án megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi február hó 15 ik napján délelőtti 10 óraker Szürnyeg község házanal megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadán alól eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartóznak az ingatlan becsárának 20 százalékat vagyis 199 kor, 40 fill. készpénzben vagy az 1881: LX t.-cz. 42 §-ában jelzet árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3358 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX t.-cz. 170 §-a értelmében a banatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Sátoraljai helyben, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1908. évi október hó 8 ik napján.

Wielland, tsvski bíró.

Eladó vagy bérbeadó a volt pezsgőgyár és több házhely.

Bővebbet ugyanott Liszky Józsefnál.

Eladó ház.

Sátoraljai helyben a legforgalmasabb utcán, még 12 évig adómentes, több üzlet és lakhelyiségekkel kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó.

Czím a kiadóhivatalban.

Eladó.

A Rákóczi-utcában, a kisállomás közelében két utcára nyíló harmadfél hold föld szabad kézből eladó. Vevők értekezhetnek Moskovszky János műkertésznél, mint tulajdonosnál.

Keresek

négy polgárit végzett leányom részére vidéki postamester családnál, vagy magányos nőnél mint kiegészítő alkalmazást.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Eladó.

A Rákóczi-u. 36. szám alatt újonnan épült ház, a magashegyen (Boda dűlőben) teljesen beépített 2 holtas szőlő, a hozzávaló nagy kőborházzal, udvarral, gyümölcsösselel és gazdasági eszközökkel, valamint egy Zsolyomfán levő lakóház és pince szabad kézből, közvetítés kizárásával jutányosan eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy intelligens árva

leány keres hasonló keresztény családnál, mint házi kisasszony, vagy házvezetőül állást, físetés mellékes, főleg a jó bánásmódra reflektál, vidékre is elmegy szívesen, miután háziasszony nevelt leány.

Czím a kiadóhivatalban.

**A gyermekvédő-ligának
jövédelmező**

≡ Az Országos ≡
Gyermekvédő-liga

LEVÉLPAPIRJA

csinos dobozokban
≡ kaphatók ≡

Landesmann Miksa
könyvkereskedésében.

Bérbeadó

Május hó 1-től bérbeadó esetleg eladó egy ház, mely áll 5 szoba, 2 előszoba, 2 pince, kamara és istálló-ból.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

**Tartalékos
tisztéknek**

PERSONAL-NACHWEIS
nyomtatványok kaphatók
Landesmann Miksa és társa
könyv- és papirkereskedése Satoraljai helyben.

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdájában Satoraljai helyben.

Meghívó.

A „Hegyalja-Mádi Takarékpénztár”

részvényesei

az 1909. évi február hó 14-én délután 2 óraker

az intézet helyiségében tartandó

XXXVII-ik évi rendes

KÖZGYŰLÉSRE

ezennel tisztelettel meghivatnak.

Tárgyalási sorrend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzleti évről.
2. A mérleg és az osztalék megállapítása, valamint a nyeresemény felosztására vonatkozó határozat.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
4. 3 igazgatósági és 1 felügyelő bizottsági tag választása.
5. Esetleges indítványok.
6. A jegyzőkönyv hitelesítők megválasztása.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések febr. 6-tól kezdve az intézet helyiségében megtekinthetők.

(60. §) Azon részvényes, ki a közgyűlésen vagy meghatalmazottja által kíván résztvenni, tartozik részvényeit a közgyűlés megnyitásáig elismervény mellett, az igazgatóságnál a közgyűlés tartására letenni és a közgyűlésen csak ily elismervényt nyert részvényesek s meghatalmazottjaik vehetnek részt a tárgyalásban s határozathozatalban.

Kelt Mád, 1909. jan. 25.

Az igazgatóság.

Hirdetések

jutányos áron
felvételnek a
kiadóhivatalban.

**LEGIOB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK A NŐK JÓBB
PAPIRKERESKEDÉSÉBEN

Kapható:
Landesmann Miksa és Lóvy Adolf
papirkereskedésében Sátoraljai helyben.

Száncsengő és száncsörgő

nagy választékban kapható

Landesmann Sámuel

szijgyártónál Sátoraljai helyben.